

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

“TIQXMMI” MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETINING
QARSHI IRRIGATSIYA VA AGROTEKNOLOGIYALAR INSTITUTI

«TASDIQLAYMAN»
O'quv ishlari bo'yicha direktor
o'rinbosari
D.A. Quvvatov
2024-yil

STATISTIKA

fani bo'yicha
SILLABUS

kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	200000	-	Ijtimoiy soha, iqtisodiyot va huquq
Ta'lim sohasi:	230000	-	Iqtisodiyot
Ta'lim yo'nalishi:	60310100	-	Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Gidromelioratsiya
fakulteti

60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
ta'lim yo'nalishi

Fanning nomi:	Statistika
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	STA2104
Kurs:	2
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	20
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Kurs ishi (loyihasi)	
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

Fan maqsadi - talabalarda statistikaning metodi va amaliyoti sohasida chuqur kasbiy bilimlar va zaruriy o'quv malakasini shakllantirishdir.

Fanning vazifasi: statistika predmeti va metodi, uning ahamiyati va roli haqida chuqur bilimlar va tasavvurga ega bo'lish, statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rganish. O'zbekistonda davlat statistikasining tashkil etilishi, uning "Davlat statistikasi to'g'risida"gi Qonundan kelib chiqadigan vazifalari va huquqlarini bilish;

FM1

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Mikroiqtisodiyot(MIK2110)
2.	Makroiqtisodiyot (MAK2110)
3.	Moliya (MOL3105)

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	Hozirgi zamon O'zbekiston Respublikasi Davlat statistikasi va xalqaro statistika; statistik kuzatishning mohiyati va ahamiyati; Statistik kuzatishni tashkil etish tamoyillari haqida tasavvurga ega bo'lish; Statistika amaliyotida qo'llaniladigan iqtisodiy indekslarni hisoblash; YaIM deflyatori va jismoniy hajm indeksidan foydalanish; iste'mol baholari indeksini tuzish; milliy hisoblar tizimi (MHT) – iqtisodiy statistikaning asosiy uslubidan foydalanish;
TN2	MHT mohiyati, ahamiyati va funksiyalarini aniqlash; MHTning asosiy kategoriyalari va tushunchalarini tahlil etish; MHTni asosiy hisoblamalari va ularning ko'rsatkichlarini hisoblash ko'nikmalariga ega bo'lish kerak
TN3	
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN4	Talaba iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish, bozor iqtisodiyoti sub'ektlari dagi mavjud iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish ko'nikmalari ga ega bo'lishi kerak.
TN5	iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda statistik ko'rsatkichlarni qo'llash; statistik ko'rsatkichlarni tahlil qilish
TN6	Statistik ko'rsatkichlarning ijobiy va salbiy oqibatlarini statistik baholash; statistik ma'lumotlar natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo'lishi kerak
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
4-semestr	
M1	Statistika fanining maqsadi va vazifalari, predmeti va uslubi
M2	Statistik kuzatish uslubiyati
M3	Statistik jamlash va guruhlash

M4	Statistik jadval va grafiklar	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)
M5	Statistik ko'rsatkichlar	
M6	O'rtacha miqdorlar	
M7	Variatsiya ko'rsatkichlari	
M8	Tankama kuzatish	
M9	Regression va korrelyatsion tahlil	
M10	Dinamikani statistik o'rganish usullari	
M11	Iqtisodiy indekslar	
M12	O'zbekiston milliy hisoblar tizimi – iqtisodiy statistikaning uslubiy negizi	
M13	Aholi statistikasi.	
M14	Mehnat bozori statistikasi	
M15	Milliy boylik statistikasi	4-semestr
M16	Yalpi ichki mahsulot statistikasi	
M17	Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi boshqa daromad ko'rsatkichlari	
M18	Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi	
M19	Moliya-kredit tizimi statistikasi	
M20	Aholi turmush darajasi statistikasi	
A1	Statistika fanining maqsadi va vazifalari, predmeti va uslubi	
A2	Statistik kuzatish uslubiyoti	
A3	Statistik jamlash va guruhlash	
A4	Statistik jadval va grafiklar	
A5	Statistik ko'rsatkichlar	
A6	O'rtacha miqdorlar	Mustaqil ta'lim (MT)
A7	Variatsiya ko'rsatkichlari	
A8	Tankama kuzatish	
A9	Regression va korrelyatsion tahlil	
A10	Dinamikani statistik o'rganish usullari	
MT1	Statistika fanining predmeti va usullari	
MT2	Statistik ma'lumotlarni to'plash va qayta ishlash usullari	
MT3	Statistik ma'lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash	
MT4	Statistik ko'rsatkichlar	
MT5	Statistikada variatsiyani baholash usullari va dispersion tahlil asoslari	

MT6	Tanlama kuzatish
MT7	O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish
MT8	Dinamikani statistik o'rganish usullari
MT9	Statistik indekslar
MT10	Statistika fanining maqsadi va vazifalari
MT11	Statistik kuzatish uslubiyoti
MT12	Statistik jamlash va guruhlash
MT13	Statistik jadval va grafklar
MT14	O'rta miqdorlar
MT15	Variatsiya ko'rsatkichlari
MT16	Resurslardan samarali foydalanishda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish
MT17	Qishloq va suv xo'jaligi resurslaridan foydalanishni innovatsion rivojlantirish
MT18	Yer osti resurslaridan oqilona foydalanish
MT19	Qishloq xo'jaligida xarajatlar-foydalar tahlili
MT20	Tugaydigan va qayta tiklanadigan resurslarni joylashtirish samaradorligi
Asosiy adabiyotlar	
1.	Statistika: darslik. Shodiyev X. va Xabibullayev I.-T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019.- 454b
2	Satistika bo'yicha praktikum: o'quv qo'llanma. Shodiyev X. va Xabibullayev I. tahriri ostida. – T.: Tafakkur bo'stoni, 2015. – 336 b.
3.	Yangiboyev.B.Ya.Statistika -O'quv qo'llanma. – Toshkent 2003 y
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	"O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017/ -488 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Toshkent. "O'zbekiston". – 2017. – 104 b.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent. O'zbekiston. – 2017. – 56 b.
5	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017/-48 b.
6.	Статистика. Учебник.// И.И.Елисеевой. – М.: Юрайт, 2012. – 559 стр.
7.	Moliya statistikasi: darslik/ Shodiyev X.- T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2010-320 b.

8	Internet saydlari
	www.stat.uz . – O'zbekiston Respublikasi davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti www.cisstat.com – MDHning Davlatlararo statistika qo'mitasi rasmiy sayti www.undp.org – BMTning taraqqiyot dasturi sayti www.gks.ru – Rossiya Davlat federal xizmati rasmiy sayti www.worldbank.org – Jahon banki rasmiy sayti www.inf.org – Xalqaro valyuta fondi rasmiy sayti www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi www.mineconomy.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi sayti www.mehnat.uz . – O'zbekiston Respublikasi Mehnat vazirligining sayti

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH MEZONLARI VA KREDITLARNI

OLISH UCHUN TALABLAR

Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulotlarini ma'ruzalarda ishtirok etish va HEMIS platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlash hamda belgilangan test savollariga javob berish orqali amalga oshiriladi.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va uni topshirish orqali amalga oshiriladi.

Mustaqil ta'lim mavzulari professor-o'qituvchilar tomonidan berilgan mavzular bo'yicha haftaning belgilangan mustaqil ta'lim kunlari (darsdan tashqari soatlar hisobidan) to'g'ridan-to'g'ri yoki HEMIS platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlar turli ko'rinishlarda bajarish tavsiya etiladi:

- mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash;
- hisoblash-chizma mustaqil ishini bajarish;
- badiiy-ijodiy ishini bajarish;
- aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash;
- berilgan masalaga aniq yechim topish va uni tahlil etish;
- berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish;
- berilgan mavzuni chuqur o'rganish va yuqori darajada tahlil qilish;
- tajriba-sinov ishlarini amalga oshirish;
- amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalar ishlash ko'nikmasini shakllantirish;
- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash;
- amaliy mazmundagi nostandart masalalarni yechish va ijodiy ishlash.

Talabalar mustaqil ta'limni tashkil etish O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-apreldagi "Oliy ta'lim muassasalari talabalari mustaqil ta'limni tashkil etish bo'yicha namunaviy tartibini tasdiqlash to'g'risida"gi 136-

son buyrug'i hamda "TIQXMMI" MTUning Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar institutining 2024 yil 22-iyundagi №153 A/f-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan Nizom asosida amalga oshiriladi.

Mustaqil ishlar soni 20 ta. Fanning mohiyatidan kelib chiqib har bir talabaga 10 tadan mustaqil ish mavzulari beriladi. 1-ON ni hisoblayotganda 5 tasi, 2-ON hisoblayotganda esa qolgan 5 tasi baholanadi. Fan xususiyatidan kelib chiqib, oraliq va yakuniy nazorat savollarining kamida 50% qismi mustaqil o'qib o'rganish uchun tavsiya etilgan mavzu/topshiriqlar bo'yicha shakllantiriladi.

Oraliq nazorat 2 marta o'tkaziladi: 1-ON o'quv jarayonining 5-haftasida, 2-ON esa 9-haftasida o'tkaziladi. Talaba 1-ON ni o'zlashtira olmasa ham 2-ON ni topshirishi mumkin. Oraliq nazorat ballari jamlanadi, ikkalasidan kamida 60% o'zlashtirish ko'rsatkichga ega bo'lsa talabaga yakuniy nazorat topshirishiga ruxsat etiladi, aks holda talaba yakuniyga kiritilmaydi. Oxirgi 10-haftada oraliq nazoratlardan yetarli ball to'play olmagan talabalar uchun qayta topshirish imkoniyati beriladi.

Yakuniy nazorat 1 marta o'tkaziladi: yakuniy nazorat buyruq asosida tasdiqlangan komissiya ishtirokida olinadi. Mutaxassislik fanlardan (shu jumladan, o'quv soatlari ko'p bo'lgan fanlar) kafedra xulosasiga ko'ra yozma shaklda tashkil etiladi. Kredit miqdori kam yoki auditoriya soati kichik bo'lgan fanlar test shaklida olinadi.

Ushbu fandan jami 10 ta amaliy mashg'ulot rejalashtirilgan. Shundan 5 tasini 1-ON gacha muddatda topshirishadi. Qolgan 5 ta amaliy mashg'ulotni natijalari 2-ON ga hisobga olinadi.

1-ON fanning 1-qismi bo'yicha test (yoki og'zaki, yozma bo'lishi mumkin) shaklida topshirishadi. Test savollari soni 200 ta. Kamida 2 hafta oldin savollar tanishtiriladi. Oraliq nazorat vaqtida 40 ta savol talabaga beriladi. Har bir savolga 0,25 ball relashtirilgan. Test maxsus dasturlar (**easyQuizzy**) asosida o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat savollari talabaga kamida bir oy oldin yetkazilishi kerak. Agar yakuniy nazorat test shaklida o'tkazilsa, 200 tadan kam bo'lmagan savollar talaba tanishtiriladi. Test javoblari talabaga berilmaydi. Yakuniy nazorat uchun savollar ko'proq mustaqil ta'lim mavzulari bo'yicha berilsa maqsadga muvofiq bo'ladi.

Yakuniy nazorat turni o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimini baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabalari uchun "Statistika" fanidan talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Ko'rsatkichlar	Soni	Bir nazorat uchun ajratilgan ball	Jami
Oraliq nazorat – (60 ball)			
Oraliq nazorat – 1			
Amaliy mashg'ulotlarni topshirish	10	1	10 ball
Mustaqil ishlarni topshirish	5	2	10 ball
Test topshirish	1	10	10 ball
Jami			30
Oraliq nazorat – 2			
Amaliy mashg'ulotlarni topshirish	10	1	10 ball
Mustaqil ishlarni topshirish	5	2	10 ball
Og'zaki savol-javob	1	10	10 ball
Jami			30
Yakuniy nazorat – (40 ball)			
Yozma ish (yoki og'zaki, test shaklida)	1	40	40 ball
JAMI			100 ball

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Begbutayev Hasan Aralovich
E-mail:	begbutayev@mail.ru
Tashkilot:	"TIQXMMI" Milliy tadqiqot universitetining Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti "Iqtisodiyot" kafedrası
Taqrizchilar:	Z.M.Muqimov - "TIQXMMI" Milliy tadqiqot universitetining Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti i.f.n dotsent Sh.A.Fayzieva – QarMI "Innovatsiyon iqtisodiyot" kafedrası i.f.n dotsenti

Mazkur Sillabus institut uslubiy Kengashining 2024 yil 26 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.
Mazkur Sillabus "Iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

dots. A. Abdiyev

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i:

dots. A. Qurbanov

Gidromilratsiya fakulteti dekani:

Iqtisodiyot
kafedra mudiri:

D. Muhammadiyeva

Tuzuvchi:

H. Begbutayev